

Lukutaitofoorumista lukuliikkeeksi

Lukemisen asiantuntijoista koostuva Lukutaitofoorumi sai tehtäväkseen miettiä, miten vastataan lukutaidon ja lukuinnon heikkenemiseen.

- ▶ **Suuntaviivat lukutaidon ja lukemisharrastuksen kehittämiseksi** julkaistiin syksyllä 2018. Työ jatkuu.
- ▶ **Lukuliikkeen kampanjalla ja tapahtumilla** innostetaan lapsia ja nuoria lukemaan sekä haastetaan kaikki mukaan tartuttamaan lukuintoa ja kehittämään monipuolista lukutaitoa.

Suuntaviivat eli miten edistämme lukemista ja lukutaitoa?

1. Innostamme lapsia ja nuoria lukemaan
2. Aktivoimme kasvuyhteisöjä lukemisen tueksi
3. Vahvistamme ammattilaisten osaamista ja yhteistyötä
4. Luomme lukemista edistävät rakenteet

Lasten ja nuorten lukutaidon kehittämisen suuntaviivat (2018)

Opetus- ja kulttuuriministeriö

1. Innostamme lapsia ja nuoria lukemaan

Kirjallisuus ja monimuotoiset tekstit eri alustoille arjen keskelle

Kehitämme lukemisen ja kirjoittamisen digitaalisia palveluja sekä niiden saatavuutta ja saavutettavuutta.

Osallistava ja yhteisöllinen

lukeminen Tarjoamme osallistavan ja yhteisöllisen lukemisen malleja ja alustoja. Kannustamme keskustelemaan luetusta, arvioimaan ja tulkitsemaan luettua sekä ottamaan kantaa luetun perusteella.

Monimuotoisten tekstien lisääminen

Huomioimme erilaisten lukijoiden tarpeet ja hyödynnämme monimuotoisia tekstejä lukemisessa. Parannamme monipuolisten, monikanavaisten ja selkokielisten tekstien saatavuutta.

Lukemiselle esikuvia Kannustamme lasten ja nuorten arvostamia esikuvia kertomaan lukuharrastuksestaan ja lukemisen merkityksestä.

Elämyksellisyys ja lukukokemukset lukemisen edistäjänä

Tuemme lukuharrastusta ja lukuintoa edistäviä lukuelämyksiä kokeilujen, osallistavien ja toiminnallisten keinojen avulla. Luomme uusia tapoja jakaa lukukokemuksia.

Lukijasta tekijäksi Vahvistamme lasten ja nuorten omien tarinoiden ja tekstien tuottamista sekä jakamista.

2. Aktivoimme kasvuyhteisöjä lukemisen tueksi

Monipuolinen lukeminen osaksi varhaislapsuutta

Mahdollistamme monipuoliset lukukokemukset jo varhaislapsuudesta lähtien.

Perheille tietoa lukemisen tärkeydestä Ohjaamme, tuemme ja annamme tietoa sekä tuotamme materiaalia lukuharrastuksen ja kielellisen vuorovaikutuksen tueksi.

Harrastustoimijoiden aktivointi

Aktivoimme harrastustoimijoita yhteistyöhön kodin, koulun ja kirjaston kanssa lukemisen edistämiseksi. Hyödynnämme lasten ja nuorten omia kiinnostuksen kohteita sekä esikuvia lukemiseen kannustamisessa.

Sanataiteen vahvistaminen

Lisäämme sanataiteen merkitystä harrastustoiminnassa sekä koulupäivän yhteydessä.

Monilukutaitoa edistävä koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuuri

Tuemme kielitietoisuutta ja monilukutaidon kehittymistä opetuksessa. Vahvistamme monilukutaitoa edistävää opetuksen monialaisuutta ja yhteistyötä koulun ulkopuolisten yhteisöjen ja toimijoiden kanssa.

3. Vahvistamme ammattilaisten osaamista ja yhteistyötä

Monilukutaidon merkityksen vahvistaminen

ammattilaisten koulutuksessa Vahvistamme laajaan tekstikäsitteeseen perustuvan monilukutaidon osaamista ja monimuotoisten tekstien käyttöä ammattilaisten perus- ja täydennyskoulutuksessa.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden tukeminen

Vahvistamme ammattilaisten ymmärrystä kielen ja monilukutaidon merkityksestä lasten ja nuorten kehityksessä.

Luku- ja kirjoitustaidon opetusmenetelmien monipuolistaminen

Kehitämme erilaisia toiminnallisia luku- ja kirjoitustaitoa tukevia menetelmiä ja käytäntöjä, kuten sanataiteen ja draaman menetelmiä.

Erilaisten oppijoiden tunnistaminen ja tuki

Tuemme riittävin voimavaroin ammattilaisia erilaisten oppijoiden, lukijoiden ja lukemiseen liittyvien ongelmien tunnistamisessa.

Eri kieliryhmien tukeminen Tuemme lasten ja nuorten monikielisyyttä sekä tarjoamme luettavaa ja mahdollisuuksia keskustella luetusta eri kielillä.

Lapsen kielellisen kehityksen ja lukuharrastuksen jatkumon turvaaminen eri ikäkausina

Tuemme lapsen kielellistä kehitystä ja lukemista tärkeissä siirtymävaiheissa, varhaiskasvatuksesta perusopetukseen, alakoulusta yläkouluun sekä perusopetuksesta toiselle asteelle.

Sivistystoimen yhteistyö Vahvistamme kirjaston, varhaiskasvatuksen, koulun, oppilaitosten sekä nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimen suunnitelmallista yhteistyötä.

Kirjastot ja muut avoimet oppimisympäristöt

Tuemme varhaiskasvatuksen, oppilaitosten ja koulujen mahdollisuuksia laajentaa oppimisympäristöjä hyödyntämällä kirjastojen, museoiden ja muiden toimijoiden fyysisiä sekä digitaalisia palveluja.

4. Luomme lukemista edistävät rakenteet

Tutkittuun tietoon perustuva

kehittäminen Keräämme systemaattisesti tutkimustietoa ja hyödynnämme sitä lasten ja nuorten lukemiseen liittyvän toiminnan sekä päätöksenteon tukena.

Valtionavustusjärjestelmän

kehittäminen Kehitämme valtionavustusjärjestelmää mahdollistamaan sektorirajat ylittävät yhteishankkeet.

Lukemista edistävien kirjastopalveluiden valtakunnallinen kehittäminen

Annamme lasten ja nuorten lukemista ja lukutaitoa edistävien kirjastopalvelujen kehittämisen erityistehtäväksi yhdelle yleiselle kirjastolle. Kehitämme kirjastojen yhteistyömalleja varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten kanssa.

Johtamisen tukeminen

Tuemme johtajuutta sivistyskunnan lukemiseen kannustavan yhteisöllisen toimintakulttuurin luomisessa.

Suuntaviivojen toimeenpanon ja seurannan varmistaminen

Nimeämme koordinaattorin sekä asetamme seurantaryhmän. Seurantaryhmä raportoi toimeenpanon edistymisestä opetus- ja kulttuuriministeriölle vuosittain.

Mikä #lukuliike?

- ▶ Lukutaitofoorumin työn tuloksena syntynyt linjauksia toimeenpaneva liike
- ▶ Lukemisen kansanliike, joka haastaa kaikki mukaan lukemista ja lukutaitoa edistämään
- ▶ Nimensä mukaisesti ”liike”, suunta kohti parempaa lukutaitoa ja lisääntyvää lukemista
- ▶ Lukuliike kertoo lukemisen dynaamisuudesta: lukutaito on koko ajan muuttuva ja kehittyvä taito, monilukutaito

Miten mukaan?

- ▶ Lukuliike haastaa tartuttamaan lukuintoa ja varmistamaan, että kaikilla lapsilla ja nuorilla on riittävä lukutaito.
- ▶ Oman lukulupauksen, haasteen tai kampanjan lukemisen puolesta voi perustaa kuka tahansa. ”Liikkeestään” voi kertoa sosiaalisessa mediassa tunnisteella #lukuliike.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Keitä lukuliikkeessä on jo mukana?

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Mitä on jo liikkeellä?

Lukuklaani

- Kehittää mm. koulukirjastoja ja viritellään lukupiirejä ja muita lukemista edistäviä käytäntöjä.
- Hankkeeseen kuuluu koulujen kirjalahjoitusten lisäksi mm. lukemista edistäviä kilpaluja ja tapahtumia. Aiemmin peruskoulun nuoremmille oppilaille suunnattu hanke laajenee nyt myös 7–9 vuosiluokille.
- Suomen Kulttuurirahaston ja Kopioston rahoittaman hankkeen toteutuksesta vastaa Lastenkirjainstituutti.

lukuklaani.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Mitä on jo liikkeellä?

Lukulahja lapselle

- Lukulahja lapselle -ohjelman tavoitteena on lisätä ääneen lukemista pienten lasten perheissä ja innostaa perheitä yhteisiin lukuhetkiin.
- Vuosina 2019–2021 syntyvät vauvat saavat kirjalahjan osana neuvolatarkastusta. Kirjojen lisäksi perheille jaetaan myös lukumitta, lorukortit sekä kutsukortti kirjastoon.
- Suomen Kulttuurirahaston rahoittamaa ohjelmaa toteuttaa Lukukeskus.

luelapselle.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Mitä on jo liikkeellä?

Monilukutaitoa Opitaan Ilolla -ohjelma

- MOI-ohjelma kehittää tutkimukseen perustuvaa toimintaa pienten lasten monilukutaidon kehittämiseksi. Toimintamalleja voi hyödyntää mm. varhaiskasvatuksessa, kouluissa, kirjastoissa, kulttuurilaitoksissa ja kodeissa.
- Ohjelmasta vastaa Helsingin yliopiston Playful Learning Center. Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa hanketta. Koulutuksen arviointikeskus on mukana hankkeen arvioinneissa.

monilukutaito.com

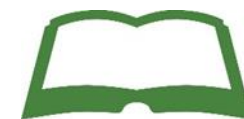
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Mitä on jo liikkeellä?

Täydennyskoulutusohjelmia opettajille

- Täydennyskoulutuksen tavoitteena on antaa opettajille valmiuksia ja menetelmiä luku- ja kirjoitustaidon oppimisen tukemiseen. Sitä kautta edistetään oppilaiden lukuiloa sekä sitoutumista ja motivaatiota lukemiseen ja kirjoittamiseen.
- Yliopistojen järjestämät koulutukset on suunnattu esiopetuksen, perusopetuksen, lukion ja ammatillisen koulutuksen opettajille. Koulutukset rahoittaa Opetushallitus.

LUKULIIKE KOULUSSA

LUKUKESKUS
LÄSCENTRUM

40

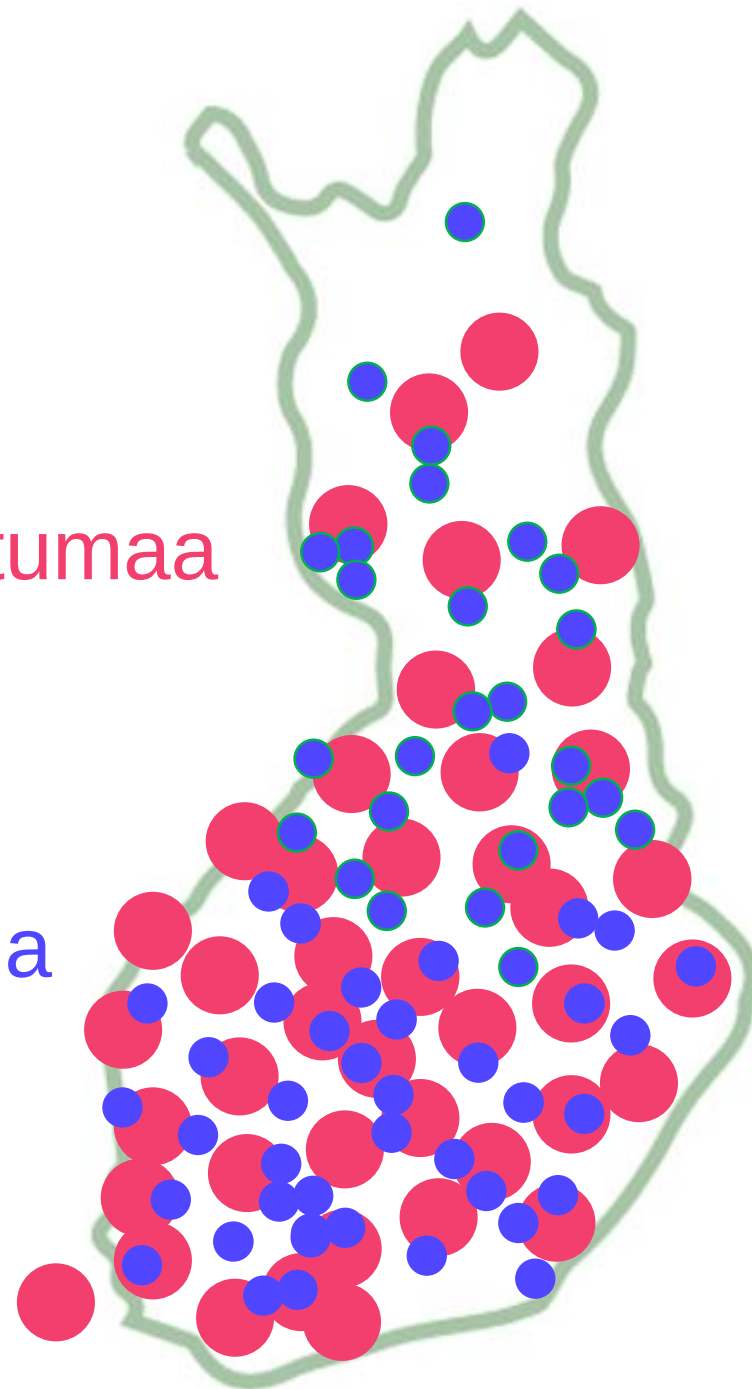
Lukuliike koulussa -tapahtumaa

160

työpajaa ja kirjailijavierailua

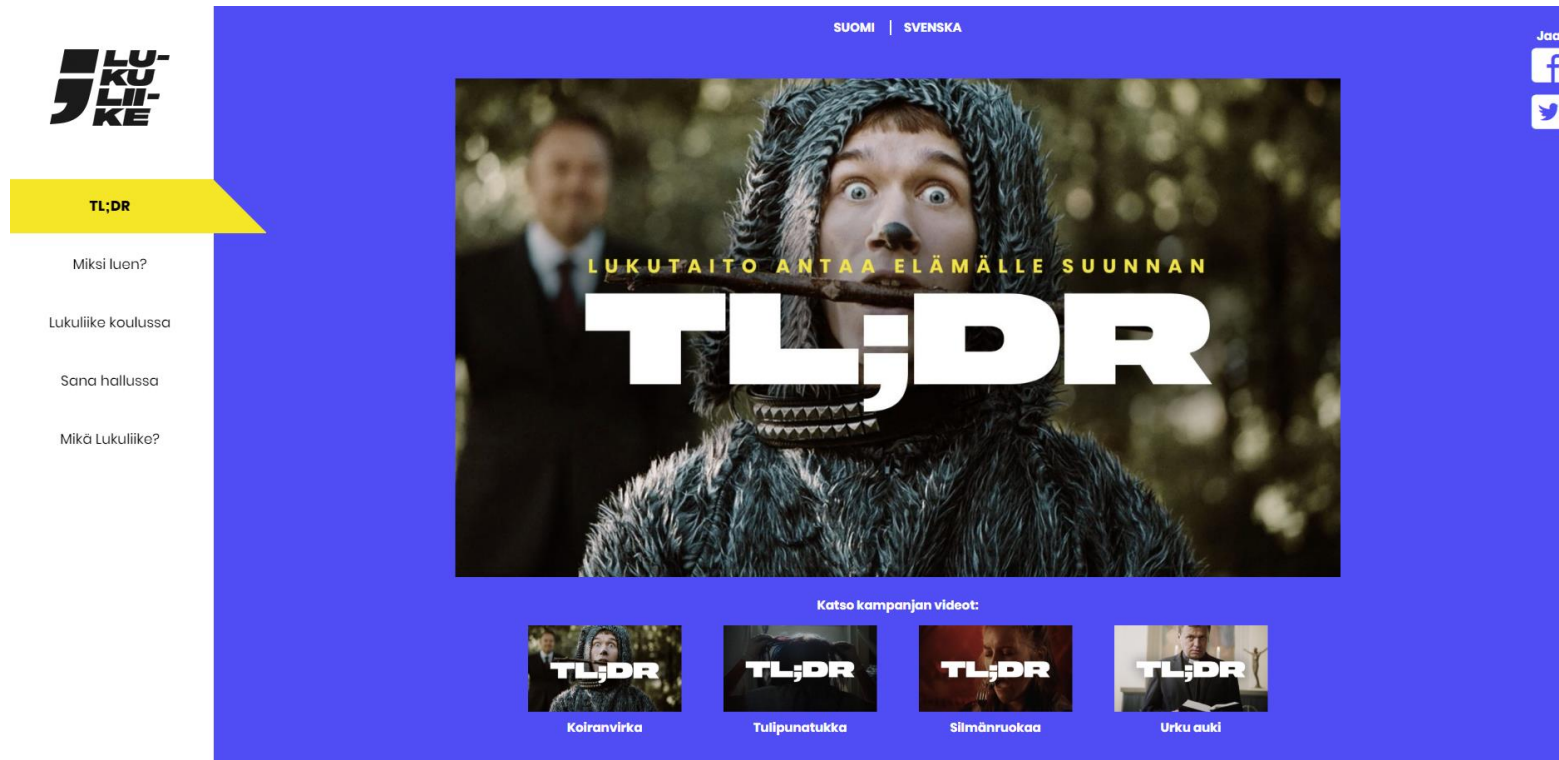
LUKUKESKUS
LÄSCENTRUM

lukuliike.fi

**Lukuliikkeen nuorille suunnatut kampanjat
ja niiden tukena lukuliike.fi sivusto
ovat osa lukuliikkeen työtä.**

Too long; Didn't read

TL;DR-kampanja somessa ja netissä syksyllä 2018.

Tarkoituksena herättää nuoret ajattelemaan ja pohtimaan omia lukukäytänteitään.

Lukutaidon merkitystä tuovat esille myös nuorille tärkeät esikuvat, mm. tubettajat Mansikkka ja Miklu.

◀ Tillbaka

Hos oss läste vi alltid kvällssagor när jag var liten. Mamma läste på finska och pappa på svenska. Bokbussen stannar alldeles nära vårt hus, bredvid postlådorna. Särskilt när jag var liten var det här alltid en stor händelse och vi väntade otåligt på att den skulle komma. Vi gick in i den och samlade på oss bilderböcker, sagor, musik och videor.

Jag har ett härligt minne från när jag var riktigt liten. Mamma och pappa renoverade vårt hus och min morfar och jag satt vid sandlådan där han läste högt för mig. På min vägg hänger ett foto som min mamma tog då. Den bilden älskar jag.

När jag läser en bok kan jag stiga in i andra världar och händelser. Läsning är bra för fantasin och man får drömma sig bort ibland. När man läser kan man också glömma sina egna bekymmer för en stund.

Jag läser ofta böcker som det har gjorts film på. Jag tycker mycket om John Greens böcker. Dom har jag läst både på engelska och svenska.

Linnea Skog

högstadiellev och skådespelare

"Jag läste John Greens "För eller senare exploderar jag". Berättelsen är så vacker och rörande."

◀ Takaisin etusivulle

Neljävuotiaana osasin lukea sanan "harmaapäätikka" ja kirjoittaa "Tanpere". Siitä lähtien aloin lukea itse, pääasiallisesti Aku Ankkaa. Siitä oppii vieläkin paljon sanoja, joita ei muuten käytetä.

Kuusivuotiaana luin jo ihan kirjakirjoja, joissa ei ollut paljon kuvia. Harry Potterista en oikein tykkää, mutta Timo Parvelan ja Bjørn Sortlandin Kepler62-kirjat ovat tosi hyviä. Neropatin päiväkirjat luin kaikki heti.

Mitä tietokirjoihin tulee, tykkään esimerkiksi avaruuskirjoista, kalakirjoista ja Koiramäen historiakirjoista. Lueskelen paljon myös Wikipediaa; joskus kouluhommia varten ja joskus ihan muuten vain.

Toisella luokalla opettaja määräsi vartin lukuajan joka päiväksi. En tykkää sellaisesta, vaan haluan lukea silloin kun huvittaa. Joskus en jaksa ja joskus vain unohtuu. Koulun lukudiplomia varten luin paljon hyvin erilaisia kirjoja.

Lukeminen on kivaa, kun voi kokea paljon ja vähän kuin seikkailla itsekin kirjojen kautta. Televisio on vähän samanlainen elämys, mutta oikein hyvä kirja voi olla huonoa telkkaria parempi. Verrattuna vaikkapa johonkin oikein tylsään pörssiohjelmaan.

Parasta on lukea mökillä samalla, kun mummi tekee ruokaa ja äiti ja isä pihahommia. On suuri nautinto, kun voin lukea, mennä kaapille ja ottaa keksin, sitten lukea lisää, mennä kaapille ja ottaa toisen ja kolmannen keksin. Tämä on mahdollista vain silloin, kun äiti ei ole kotona.

Ilmari Häkkilä

koululainen

"Tatut ja Patut ovat edelleen suosikkejani. Tykkään siitä, kun niissä on leikittelevää kieltä ja paljon huumoria."

***LUKUTAITO
ON MIELEN
SUPERVOIMA***

